

Oliver Stone
Putyin-interjúk
Alexandra Kiadó, 2017, 335 oldal, 3990 Ft

Oroszország nagyserű vezérigazgatója

Gervai András könyvajánlója

Oliver Stone kritikusán szemléli hazája politikai, társadalmi viszonyait, problémáit. Játékfilmjeiben következetesen bírálja a nagyhatalmi erőfölényen alapuló amerikai külpolitikát, a titkosszolgálatok piszkos trükkjeit, a monopóliumok uralmát, az amerikai társadalmat átítató erőszakot. A kétezres évek elejétől direktbben is politizál. Előszeretettel készít portrét az USA ellenségeinek tekintett, démonizált politikusokról, beszélget velük, hogy – szándéka szerint – megértse és megértesse őket, megmutassa az ő igazságukat is.

Az első ilyen portréfilmet 2003-ban forgatta Fidel Castróról *Comandante* címmel, amely intellektuális párviadal, mítoszrombolás vagy árnyalt portré helyett inkább PR-film. A rendező-riporter az első pillanattól meg volt illetődve a pártvezértől. Nem nagyon akarta szembesíteni őt a számára kellemetlen tényekkel, s hagyta, hogy nagy átéléssel, szuggesztíven eljuttassa a nap huszonnégy órájában a népéért égő főállású forradalmár szerepét. Stone 2004-ban, aztán 2012-ben újabb dokumentumfilmet is forgatott vele (*Looking for Fidel, Castro in Winter*).

Stone ellátogatott hét dél-amerikai országba és interjút készített

baloldali vezetőivel (*South of Border*, 2009), az USA egyik ellenségéről, a venezuelai elnökről, Hugo Chávezzel később külön filmet is forgatott (*Mi Amigo Hugo*, 2014). Stone riportalanyai sorából nem maradhatott ki a Moszkvába menekült Edward Snowden sem (*Snowden*, 2016). A rendező foglalkozott az izraeli-palesztin konfliktussal is (*Persona Non Grata*, 2003), egy 12 részes dokumentumfilm-sorozatban pedig – Németországra és Oroszország-Szovjetunióra is kitekintve – vizsgálta hazája XX. századi történelmét is (*Amerika elhallgatott történelme*).

Politikai érdeklődése, beállítottsá-

ga ismeretében érthető, sőt szinte várható volt, hogy Putyint is meginterjúvolja. Stone három év alatt négy különböző alkalommal, összesen kilenc napon át faggatta az elnököt. A több helyszínen felvett anyagból – sok híradó-, játék-, és dokumentumfilm részlettel, fotóval illusztrált – négyszer 58 perces film készült, amelyet 2017-ben sugároztak Amerikában. Az interjú teljes szövege a filmbeliniel talán két és félszer is hosszabb (270 oldal), de sajnos nem ad hozzá semmit a filmhez, inkább elvesz belőle. A könyv szövege inkább nyersanyagnak tekinthető. Fárasztó olvasmány: szerkesztetlen, sok benne az ismétlés, az üresjárat. A

fordítás sem mindig pontos. Zavaró az is, hogy gyakran csak egy idő után válik világossá a kontextusból, hogy milyen forgatási helyszínen vannak a beszélgetőpartnerek. Fenntartás nélkül lehet viszont dicsérni az alapos és informatív jegyzetanyagot.

Stone ugyan felkészült beszélgetőpartner, de nem jó riporter. Nem elég rámenős. Alá kérdez, vagy néha beéri semmitmondó válaszokkal. Gyakran túl sokat beszél, s kérdései sokszor kiselőadások. Csapong. Túlteng, előtérbe tolja magát. Pozitív és (az USA-val kapcsolatos) negatív előítéletei, elfogultságai akadályozzák abban, hogy kritikusán, de legalábbis elfogulatlanul kérdezzen, fogalmazzon. Valósággal rajong Putyinért. Munkamórálját „hihetetlennek”, őt pedig Oroszország „nagyszerű” vezérigazgatójának (CEO), „igazi gyermekének” tartja. Az is lenyűgözi, hogy

az elnök még hatvanon túl is tanul (például elkezdett hokizni). Úgy véli, hogy a szíriai beavatkozás miatt pedig sok, talán milliányi ember lehet neki hálás.

Putyin a családi háttéréről, tanulmányairól, pályája kezdetéről, s első miniszterelnöksége kaotikus viszonyairól, azok konszolidálásáról is beszél, s néhány ismert információt is megoszt magánéletéről. (Például: anyai nagyapja Lenin majd Sztálin szakácsa volt). Legfőképpen azonban bel-, és külpolitikai kérdésekről fejt ki a véleményét, amelyekről azonban nem mond semmi újat, meglepőt. Nem

árnyal, nem világít rá új összefüggésekre. Ért a lényeg és tények diplomatikus, ügyes elkenéséhez.

Arra sem ad például érdemi választ, hogy miért ragaszkodik annyira a hatalomhoz, s az nem torzította-e el őt. Szerinte Oroszország világhatalom, de nem akar szuperhatalommá válni. „Demokratikus és szuverén ország” (74.), ahol „a nép akarata dönt”. Putyin a sajtót, a több száz tévé-, és rádiócsatornát sem gyúrta maga alá: „az állam egyiket sem kontrollálja semmilyen formában. [...] ez lehetetlen.” A titkos-

szolgálat „a törvénynek megfelelően működik.” A szexuális kisebbségeket sem éri semmilyen retorzió.

Putyin sok mindenért – például az ukrán-orosz viszony elmérgesedéséért – Amerikát hibáztatja. Szerinte az USA azért nevezte ki Oroszországot ellenségének, hogy egyben tudja tartani

Európát és a NATO-t. A katonai szervezetben pedig – amelyet a hidegháború maradékának és az amerikai külpolitika eszközeinek tart – szerinte nem szövetségesek, hanem vazallusok vannak. És: az amerikaiak ugyan a terrorizmus elleni közös harc szükségességéről beszélnek, valójában azonban a terroristákat (pl: Csecsenföldön, a Kaukázusban) az oroszországi helyzet destabilizálására igyekeztek felhasználni. Tagadja, hogy a Krímet annektálták, mivel a helyi lakosság 90 %-a a terület Oroszországhoz csatlakozásra szavazott. Putyin nem egyszer ellentmondásba keveredik. Hol azt

állítja (178.), hogy a meglévő 1.2 millió fős katonaság számát egymillióval akarják emelni, hol meg arról beszél, hogy csökkentették a haderőt, s tervezik további csökkentését is (213.) A történelmet is szereti megszépíteni: szerinte például Sztálin – Hitlerrel ellentétben – a háborúban hallgatott a tábornokaira. (39.) „Csak” éppen még jóval azelőtt, hogy Németország megtámadta volna Oroszországot, a diktátor nagyon sok főtisztjét kivégeztette.

Putyin a könyvben és a (gesztusait, mimikáját, reakcióit premier plánban felnagyító) filmben okos, töprengő, demokratikusan gondolkozó, a népéért fáradozó vezetőként, érdekes, rejtőzködő személyiségként jelenik meg. Udvarias, érdeklődő házigazda is, aki két felvétel között még kávé is hoz a rendezőnek. Az utolsó interjú végén pedig félig viccesen azt ajánlja neki, hogy ha a filmjéért nagyon megverik, akkor „jöjjön vissza Oroszországba győgyulni.”

Valójában azonban a könyvből (illetve a filmből) kirajzolódó Putyin-kép köszönő viszonyban sincs a valósággal. Az elnök a hatalomban töltött közel két évtized alatt reformból autoriter vezetővé vált. Egyre csalhatatlanabbnak, a nemzet megmentőjének tartja magát. Büszke a szovjet múltra és az emberek nosztalgiáira építve helyre akarja állítani az ország nagyságát. Szakított a nyugati integráció gondolatával, és direkt-indirekt külföldi beavatkozásaival egy újabb hidegháborút indított el. Végül – ahogy Mihail Zigar Putyin *metamorfózisa* című, az Európa Könyvkiadónál 2016-ban megjelent könyvében megjegyzi – Rettegett Cárként vonul be a történelembe.

Kossuth Kiadói Csoport

Világtörténelem

Megjelent a BBC stábjának új negyedéves magazinja! Aadtak-e jót is a birodalmak a népeknek? Hogyan bukott el a Jeruzsálemi Királyság? Miért lett politikai botrányok a Beatles?

A rendkívül bőven illusztrált, látványos lapban a szerkesztők tudatosan fordulnak a fiatalabb nemzedékek érdeklődése felé. Keresse az újságárusoknál!

112 oldal, 1290 Ft

Az Osztrák–Magyar Monarchia I. rész — A boldog békeidők

A kétkötetes bookazine összeállítás első része a millennium időszakáig vezeti el az olvasót. A fontosabb témák: a kiegyezés, Deák Ferenc életútja, a közös hadsereg, Andrassy Gyula pályája, a parlamenti viszonyok, a gazdaság aranykora, a zsidók a Monarchiában, a soknemzetiségű állam, a csehek a kettős monarchiában, megépül az Andrassy út.

148 oldal, 1590 Ft

Clare Azzopardi
Pár női név

A máltai szerző irodalomtanár, szerkesztő és író, gyerekeknek, kamaszoknak és felnőtteknek is ír. *Pár női név* című könyve nyolc különböző nő portréját festi meg élénk színekkel.

136 oldal, 2800 Ft

Ida Hegazi Høyer
Bocsáss meg

Az Európai Unió Irodalmi Díját elnyerő norvég író könyve egy szerelmes regény, amely az idill mellett a felnőtt hétköznapi illúzióromboló realitását is bemutatja.

232 oldal, 2800 Ft

Maria A. Ioannou
Katlan

A ciprusi szerző Londonban tanult angol irodalmat. Novelláskötete a társadalom peremén élőket mutatja be, nem nélkülözve az életigenlést és a humort sem.

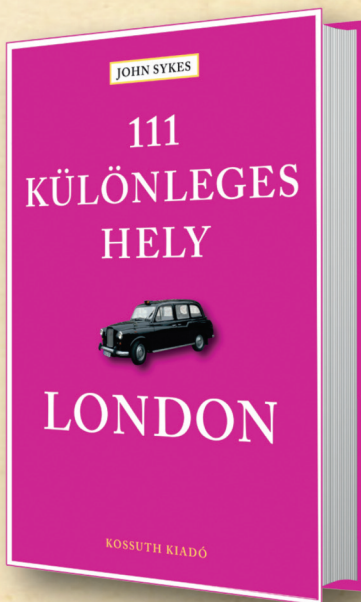
126 oldal, 2800 Ft

Carolina Schutti
Mezítláb a selymes fűben

Az osztrák szerző regényt, novellát, verset és hangjátékokat ír. Az Európai Unió Irodalmi Díját elnyerő novellafüzére önéletrajzi ihletettséggű költői próza.

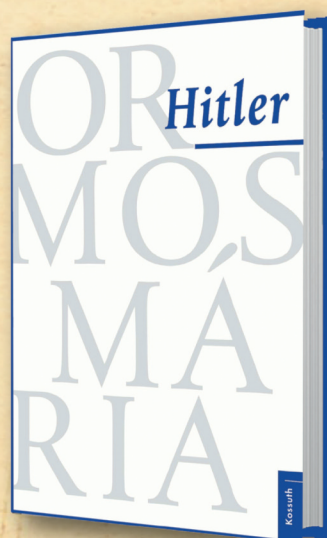
112 oldal, 2800 Ft

111 különleges hely • London — Róma

111 különleges hely, ami az útikönyvekből kimaradt. Vajon a föld alatt futó kerékpárút elvezet Skóciáig? Hol található a kitzasztottak középkori temetője? Merre található Fellini kútja? Járja velünk végig az ismeretlen Londont és Rómát, s tudja meg titkait.

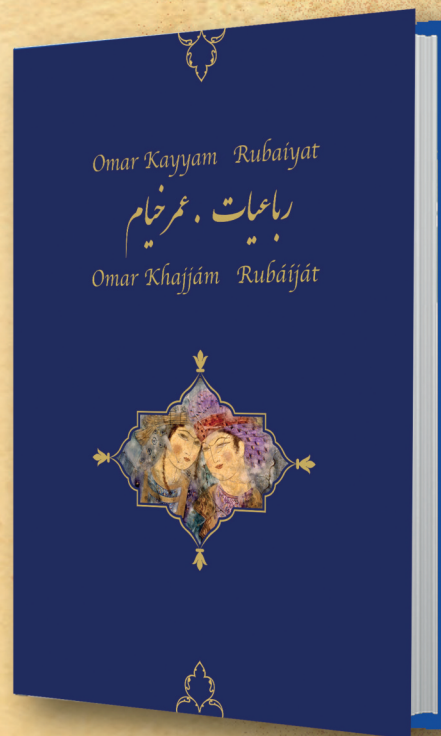
Kötetenként 240 oldal, 3990 Ft

Ormos Mária Hitler

Az életmű-sorozat első kötete széles történelmi keretbe ágyazva vizsgálja a hitleri személyiség kibontakozását és meghatározottságait. Szól Hitler családjáról, ifjúkoráról, részvételéről az első világháborúban, első lépéseiről a politikában és a *Mein Kampf* megírásáról.

480 oldal, 3490 Ft

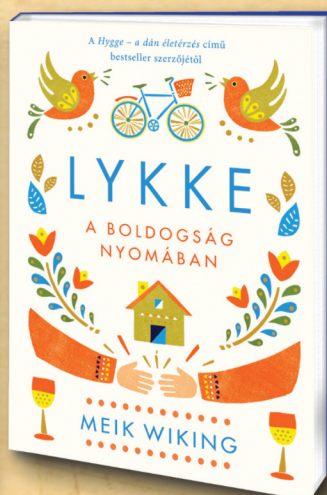
Omar Khajjám Rubájját

A perzsa költő négy soros versei perzsa, angol és magyar nyelven, Edward FitzGerald és Szabó Lőrinc fordításában, Varga-Sinai Gizella, Iránban élő neves festőművész illusztrációival.

136 oldal, 5990 Ft

288 oldal, 4500 Ft

288 oldal, 4500 Ft

160 oldal, 3490 Ft

320 oldal, 4500 Ft

Mitől boldogok a dánok? Miért kiegyensúlyozottak a svédek? Mire jó a japán erdőfürdőzés? Érdemes tanulnunk más nemzetek praktikáiból, hogy a mi életünk is boldogabb legyen. A világhírű skandináv és japán életmódkönyveket keresse a könyvesboltokban.

Kossuth Kiadó

Noran Libro

Ventus Libro

www.kossuth.hu